

2020-04-29

Havs- och vattenmyndigheten
Avdelning för fiskförvaltning/
Enheten för fiskereglering
Sofia Brockmark

Ert dnr: 01443-2020
Vårt dnr: SU-484-0028-20

Östersjöcentrums yttrande över Remiss gällande ändrade regler för fiske efter ål i havet

Stockholms Universitets Östersjöcentrum fanns inte med på Havs- och vattenmyndighetens sändlista för Remiss gällande ändrade regler för fiske efter ål i havet. Vi vill ändå framföra följande synpunkter på remissen.

Bakgrund

HaV skriver att EU:s ministerråds beslut från december 2019 omfattar bl.a. unionsfiskefartyg och fartyg från tredjeland samt för kommersiellt fiske från land,

- kommersiellt och fritidsfiskad ål i alla EU:s vatten,
- ål i alla livsstadier, och
- en stopperperiod under tre sammanhängande månader, mellan den 1 augusti 2020 och den 28 februari 2021.

Det är HaV som tar beslut om förbudsperioden i Sverige.

HaV uppger i konsekvensanalysen att ”[a]tt införa förbudet under den sista valbara perioden påverkar mellan sju till nio personer och förväntas medföra det minst betydande ekonomiska bortfallet. Ett förbud för fiske efter ål under de två tidigaste valbara perioderna skulle innebära ett ekonomiskt bortfall för omkring 120 personer varav betydande ekonomiskt bortfall för knappt 45 personer”. HaV föreslår att fiske efter ål inte får bedrivas under perioden från den 1 november 2020 till den 31 januari 2021, således den nästsista valbara perioden.

Förslaget anges vara resultatet av ”en sammanvägd bedömning av effekterna av de tidigare förbudsperioderna för fiske av ål, åtgärder som genomförts inom ramen för den nationella ålförvaltningsplanen för att reducera fiskets påverkan samt möjlighet för den blankål som vandrar ut genom Öresund att bidra till reproduktion”.

Stockholms universitets Östersjöcentrum

HaV skriver att eftersom förbudsperioden 2020/2021 föreslås inträffa under samma period som 2019/2020, förväntas fångsterna bli lika stora. Under 2019 rapporterades landningar på ca 85 ton kustfiskad ål.

HaV anger att det svenska ålfisket sedan 2004-2006 har minskat med 80%. HaV uppger vidare att 123 personer fortfarande fiskar ål längs den svenska ostkusten och i Öresund, men hävdar samtidigt att deras uttag av det utvandrande beståndet av blankål från Östersjön endast uppgår till 2 % av beståndet.

Synpunkter

Argumentet att just det svenska ålfisket har mindre betydelse än andra länders, kan naturligtvis hävdas med samma relevans av andra ålfiskande nationer. Att just Sverige skulle ha gjort mer än andra och därför förtjänar ett undantag är ett politiserande av myndigheten som inte ligger inom dess mandat, vilken är att skydda biodiversitet och ekosystemtjänster som fiskproduktion för framtiden.

Att som görs i HaV:s motivering hänföra den tidigare minskningen i ålfisket till gjorda regleringar är ett obevisat påstående. Förutom stängning av ålfisket på västkusten norr om 56° 25', kan de fallande fångsterna längs den resterande kuststräckan snarare visa på beståndets gradvisa utarmning. Att hänföra ett något minskat antal fiskande till fångstminskningen förutsätter en klar relation mellan fiskeansträngning och fångst. Någon sådan existerar inte för det svenska ostkustfisket efter vandringsål som kan beskrivas som ett "hinderlopp" av utlagda ålbottengarn tvärs ålens vandringsväg (Svedäng & Cardinale, 2016).

Det är vidare ytterligt tveksamt att hävda det svenska ålfisket i Östersjön endast skulle stå för ett 2 procentigt uttag. Det finns stora osäkerheter i beräkningarna. En av konsekvenserna av att hävda att uttaget (85 ton rapporterade fångster) är omkring 2 % är att man samtidigt då kommer att anse att utvandring av ål från Östersjön årligen uppgår till över 4 200 ton (med tanke på kontrollproblem). Följaktligen skulle den totala biomassan av ål i Östersjön vara över 10 000 ton.

Den bedömning som HaV gör, att "[b]aserat på dessa uppgifter bedöms påverkan från det svenska fisket i Östersjön ligga inom ramen för beståndets långsiktiga återhämtning" kan ifrågasättas också av andra grunder. Då ålen är en akut hotad art och då kunskapsunderlaget är dåligt kan all utvandring av lekmogen ål till havet vara av vikt för beståndets överlevnad och återhämtning. Som nämns i HaV:s underlag rekommenderar ICES också mycket riktigt att "all mänsklig påverkan som reducerar produktion och utvandring av blankål (fritidsfiske och yrkesfiske på alla stadier, vattenkraft, pumpstationer, föroreningar m.m.) reduceras till, eller hållas, så nära noll som möjligt". Som också nämns i HaVs underlag gör ICES bedömningen i rådgivning från den 8 maj 2017 att åtgärder direkt riktade mot blankål sannolikt ger snabbast effekt på lekbiomassan.

En rimlig konsekvens av att arten är akut hotad bör därför vara att åtgärder som ger snabbast effekt på lekbiomassan prioriteras. En minskning av fiske på lekvandrande ål är en sådan åtgärd.

Det är oklart vilken avvägning som HaV har gjort mellan effekten på ålen och på yrkesfisket vid val av period. HaV skriver om en ”samlad bedömning”. Vi kan notera att HaV, som framgått ovan, verkar ha tagit stor hänsyn till de ekonomiska effekterna. Med tanke på att det handlar om åtgärder som är direkt riktad mot blankål och att arten är akut hotad bör val av period i stället utgå ifrån det som ger störst effekt för ålen.

Av HaV:s underlag (Bilaga 1 Figur 5) framgår att den tremånadersperiod då det svenska ålfisket var störst under åren 2015-2017 (innan förbudsperioder infördes till följd av EU-beslut) var juli-augusti-september. Eftersom perioden enligt EU-beslutet måste inträffa mellan 1 augusti och 28 februari skulle ett svenskt fiskeförbud under 1 augusti-31 oktober ge den bästa effekten för ålens lekvandring. Det svenska fiskeförbudet bör därför inträda då.

Referenser

Svedäng, H., and Cardinale, M. 2016. Comment on stock assessment of eels in the Baltic by Westerberg and Wickström (2015): do we need more unknowns? – ICES Journal of Marine Science, doi: 10.1093/icesjms/fsv246.

Vänligen

Tina Elfving
Föreståndare Östersjöcentrum

Henrik Svedäng
forskare